ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (Τέταρτο Τμήμα)
της 8ης Ιουλίου 1992 *

Στην υπόθεση C-102/91,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Bundessozialgericht (Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στο πλαίσιο της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου μεταξύ

Doris Knoch

και

Bundesanstalt für Arbeit,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/001, σ. 73),

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τους J. G. Kapteyn, πρόεδρο τμήματος, M. Díez de Velasco και J. L. Murray, δικαστές,

γενικός εισαγγελέας: W. Van Gerven
γραμματέας: Δ. Τριανταφύλλου, υπάλληλος διοικήσεως,

λαμβάνοντας υπόψη τις γραπτές παρατηρήσεις που κατέθεσαν:

— η Γερμανική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τον E. Röder, Ministerialrat στο ομοσπονδιακό Υπουργείο Οικονομίας,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική

— η Γαλλική Κυβέρνηση, εκπροσωπουμένη από τους P. Pouzoulet, υποδιευθυντή της διευθύνσεως οικονομικού δικαίου του Υπουργείου Εξωτερικών, και C. Chavance, κύριο ακόλουθο κεντρικής διοικήσεως στο ίδιο υπουργείο,

— η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπουμένη από τη Μ. Πατακιά, μέλος της Νομικής της Υπηρεσίας, επικουρουμένη από τον B. Schulte, του Max-Planck-Institut του Μονάχου,

έχοντας υπόψη την έκθεση ακροατηρίου,

αφού άκουσε τις προφορικές παρατηρήσεις της Γερμανικής Κυβερνήσεως, της Γαλλικής Κυβερνήσεως και της Επιτροπής, εκπροσωπουμένης από τους Δ. Γκουλούση και B. Schulte, κατά τη συνεδρίαση της 19ης Μαρτίου 1992,

αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, που ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 6ης Μαΐου 1992,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

1 Με Διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 1991, η οποία περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Μαρτίου 1991, το Bundessozialgericht υπέβαλε, δυνάμει του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, ορισμένα προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία των άρθρων 12, παράγραφος 1, 67, 69, 71, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς, στους μη μισθωτούς και στα μέλη των οικογενειών τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας, όπως κωδικοποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 του Συμβουλίου, της 2ας Ιουνίου 1983 (ΕΕ L 230, σ. 6), και του άρθρου 84, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71, ανωτέρω, όπως κωδικοποιήθηκε με τον προαναφερθέντα κανονισμό (ΕΟΚ) 2001/83 (ΕΕ L 230, σ. 86).

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ της Doris Knoch και του Bundesanstalt für Arbeit (στο εξής: Bundesanstalt) λόγω της αρνήσεως του Bundesanstalt να χορηγήσει στην Knoch επίδομα ανεργίας.

3 Η Knoch, Γερμανίδα υπήκοος, εργάστηκε με σχέση εξηρτημένης εργασίας, ως λέκτορας γερμανικής γλώσσας και φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο του Bath στη Μεγάλη Βρετανία, από την 1η Οκτωβρίου 1982 μέχρι τις 30 Ιουνίου 1983 και από την 1η Οκτωβρίου 1982 μέχρι τις 30 Ιουνίου 1984. Την εργασία αυτή είχε εξεύρει για την Koch το Deutscher Akademischer Austauschdienst (στο εξής: DAAD). Κατά τη διάρκεια της απασχολήσεώς της στη Μεγάλη Βρετανία η Knoch είχε υπαχθεί στο σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως του τόπου της εργασίας της και κατέβαλλε εισφορές για τη βρετανική ασφάλιση κατά της ανεργίας. Ταυτοχρόνως, το DAAD της κατέβαλλε αντισταθμιστικό επίδομα, το οποίο ελάμβανε επίσης κατά τη διάρκεια των θερινών διακοπών από την 1η Ιουλίου μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1983 και από την 1η Ιουλίου μέχρι τις 30 Σεπτεμβρίου 1984.

4 Στο Bath η Knoch μίσθωσε ένα σπίτι χωρίς να δηλώσει στην αστυνομία του Bruchsal, σύμφωνα με τα στοιχεία της οποίας συγκατοικούσε με τους γονείς της, ότι είχε αλλάξει κατοικία. Κατά τις θερινές διακοπές του 1983 και τον Ιούλιο του 1984 η ενάγουσα διέμεινε στο Bruchsal. Στις αρχές Αυγούστου του 1984 μετέβη από το Bruchsal στη Μεγάλη Βρετανία, όπου αναζήτησε ανεπιτυχώς εργασία για τρεις μήνες. Τον Νοέμβριο ή τον Δεκέμβριο του 1984 επέστρεψε στη Γερμανία.

5 Μετά το πέρας της απάσχολήσεώς της η Knoch δήλωσε στην αρμόδια υπηρεσία του Bath ότι ήταν άνεργη. Από τις αρχές Ιουλίου μέχρι τις 21 Αυγούστου 1984 ελάμβανε επίδομα ανεργίας. Όταν επέστρεψε στο Bruchsal, ενεγράφη στις 19 Δεκεμβρίου 1984 στις υπηρεσίες απασχολήσεως στην Καρλσρούη και ζήτησε να της χορηγηθεί το επίδομα ανεργίας. Το Bundesanstalt απέρριψε την αίτηση αυτή, με το αιτιολογικό ότι δεν είχε ακόμη συμπληρωθεί ο αναγκαίος χρόνος για την κτήση του σχετικού δικαιώματος και ότι η περίοδος της απασχολήσεως στη Μεγάλη Βρετανία δεν μπορούσε να ληφθεί υπόψη κατά το κοινοτικό δίκαιο.

6 Με απόφαση της 28ης Ιανουαρίου 1987, το Sozialgericht ακύρωσε την απόφαση αυτή και υποχρέωσε το Bundesanstalt να καταβάλλει στην Knoch, από τις 19 Δεκεμβρίου

1984, το επίδομα ανεργίας υπό τις προϋποθέσεις που προβλέπει ο νόμος. Το Landessozialgericht απέρριψε στη συνέχεια, με απόφαση της 16ης Αυγούστου 1988, την έφεση του Bundesanstalt. Το δικαστήριο αυτό ανέφερε συναφώς ότι συνέτρεχαν οι προϋποθέσεις για την κτήση του δικαιώματος λόγω του ότι η Knoch είχε εργαστεί στη Μεγάλη Βρετανία. Το Bundesanstalt έπρεπε να λάβει υπόψη αυτές τις περιόδους απασχολήσεως, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1408/71.

7 Με την αίτηση αναιρέσεως, το Bundesanstalt επικαλείται την παράβαση των άρθρων 12 και 71 του κανονισμού 1408/71. Ισχυρίζεται ότι το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', παρέχει στον μισθωτό, ο οποίος δεν είναι μεθοριακός εργαζόμενος, τη δυνατότητα να λαμβάνει τις παροχές ανεργίας είτε στο κράτος της τελευταίας απασχολήσεως είτε στο κράτος της κατοικίας του. Η απαγόρευση σωρεύσεως των παροχών κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71 έχει ως συνέπεια να αποκλείει την Knoch από το δικαίωμα επί των επιδομάτων ανεργίας, λόγω του ότι έλαβε το επίδομα ανεργίας κατά την αγγλική νομοθεσία. Κατ' εφαρμογή του άρθρου 69 του κανονισμού 1408/71, η Knoch θα μπορούσε να επικαλεστεί τα δικαιώματά της μόνο βάσει της αγγλικής νομοθεσίας. Η Knoch επικαλείται ωστόσο το άρθρο 67 του ιδίου κανονισμού. Ισχυρίζεται ότι το Bundesanstalt πρέπει να λάβει υπόψη τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπλήρωσε υπό την ιδιότητα του μισθωτού υπό τη βρετανική νομοθεσία σαν να επρόκειτο για περιόδους ασφαλίσεως που συπληρώθηκαν υπό τη γερμανική νομοθεσία.

8 Υπό τις συνθήκες αυτές το εθνικό δικαστήριο αποφάσισε να αναστείλει τη διαδικασία μέχρις ότου το Δικαστήριο αποφανθεί επί των ακολούθων προδικαστικών ερωτημάτων:

«1) Λαμβάνει, κατά το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, και το άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71, ο μισθωτός ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη ανεργία και κατοικούσε — χωρίς να είναι μεθοριακός εργαζόμενος — κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από το αρμόδιο κράτος μέλος παροχές κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή επιστρέφει, εφόσον προηγουμένως έλαβε από τον φορέα του αρμόδιου κράτους ασφαλιστικές παροχές ανεργίας;

2) α) Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, και του άρθρου 67 του κανονισμού 1408/71, έχει εφαρμογή το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του ίδιου κανονισμού, κατά το οποίο ούτε κτάται ούτε διατηρείται βάσει του κανονισμού δικαίωμα λήψεως περισσότερων παροχών της ιδίας φύσεως για την ίδια περίοδο υποχρεωτικής ασφαλίσεως;

β) Πότε είναι της ιδίας φύσεως κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71 οι παροχές ανεργίας;

γ) Σε περίπτωση εφαρμογής του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, σε συνδυασμό με το άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71, οφείλει, κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους, κατά τη νομοθεσία του οποίου η κτήση και η διάρκεια του δικαιώματος παροχών ανεργίας εξαρτώνται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως,

να μη λαμβάνει υπόψη, για την κτήση του δικαιώματος και τη διάρκεια της καταβολής των παροχών, τις περιόδους ασφαλίσεως που έχουν συμπληρωθεί σε σχέση εξαρτημένης εργασίας υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, εφόσον βάσει των περιόδων αυτών έχουν καταβληθεί παροχές της ιδίας φύσεως στο άλλο κράτος μέλος,

ή

πρέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71 να εφαρμόζεται ως προς τις παροχές ανεργίας κατά τρόπον ώστε για τη γένεση του μεταγενεστέρου δικαιώματος να λαμβάνονται υπόψη οι περίοδοι ασφαλίσεως ανεξάρτητα από το πρώτο δικαίωμα, αλλά να αφαιρούνται από το χρονικό διάστημα της καταβολής της μεταγενέστερης παροχής οι ημέρες για τις οποίες καταβλήθηκε παροχή βάσει του πρώτου δικαιώματος;

3) α) Είναι η βεβαίωση, την οποία εκδίδει κατά το άρθρο 84, παράγραφος 2, του κανονισμού 574/72 ο αρμόδιος για την ανεργία φορέας του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου υπαγόταν για τελευταία φορά ο διακινούμενος εργαζόμενος, δεσμευτική για τους αρμόδιους φορείς των άλλων κρατών μελών και τα δικαστήριά τους, εφόσον στη βεβαίωση αναφέρεται ότι ο διακινούμενος εργαζόμενος δεν έχει δικαίωμα παροχών κατά το άρθρο 69 του κανονισμού 1408/71;

β) Πότε μπορεί ο άνεργος, κατά το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71, να διεκδικήσει δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 69 του ίδιου κανονισμού παροχές κατά τη νομοθεσία στην οποία υπαγόταν για τελευταία φορά, οπότε αναστέλλεται προσωρινά η χορήγηση παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους στο οποίο κατοικεί;

γ) Σημαίνει η κατά το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71 αναστολή της χορηγήσεως παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή επιστρέφει ο άνεργος, αναστολή που ισχύει για το διάστημα κατά το οποίο ο άνεργος μπορεί να διεκδικήσει κατά το άρθρο 69 του ίδιου κανονισμού παροχές κατά τη νομοθεσία στην οποία υπαγόταν για τελευταία φορά, ότι ο άνεργος μόνον κατά το διάστημα αυτό δεν λαμβάνει τις παροχές του αρμοδίου φορέα του κράτους κατοικίας και ότι στη συνέχεια λαμβάνει τις παροχές αυτές πλήρως, ή έχει η αναστολή της καταβολής των παροχών ως συνέπεια και ότι το χρονικό διάστημα της καταβολής μειώνεται κατά τις ημέρες της αναστολής; »

9 Στην έκθεση ακροατηρίου αναπτύσσονται διεξοδικώς τα πραγματικά περιστατικά της υποθέσεως της κυρίας δίκης, η εθνική ρύθμιση, η εξέλιξη της διαδικασίας καθώς και οι γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν στο Δικαστήριο. Τα στοιχεία αυτά της δικογραφίας δεν επαναλαμβάνονται κατωτέρω παρά μόνο καθόσον απαιτείται για τη συλλογιστική του Δικαστηρίου.

Γενικές παρατηρήσεις

10 Για να δοθεί απάντηση στα ερωτήματα αυτά πρέπει, προκαταρκτικώς, να υπενθυμιστούν ορισμένα νομολογιακά στοιχεία σχετικά με τις διατάξεις του κανονισμού 1408/71 περί ανεργίας.

11 Το άρθρο 67, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 υποχρεώνει τα κράτη μέλη των οποίων η νομοθεσία εξαρτά την κτήση, τη διατήρηση ή την ανάκτηση του δικαιώματος επί των επιδομάτων ανεργίας από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως να λαμβάνουν υπόψη, κατά το μέτρο που απαιτείται, τις περιόδους ασφαλίσεως ή απασχολήσεως που συμπληρώθηκαν υπό την ιδιότητα του μισθωτού υπό τη νομοθεσία οποιουδήποτε άλλου κράτους μέλους, σαν να επρόκειτο για περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία που εφαρμόζουν τα κράτη αυτά, υπό την προϋπόθεση ωστόσο ότι οι περίοδοι απασχολήσεως θα είχαν θεωρηθεί ως περίοδοι ασφαλίσεως εάν είχαν συμπληρωθεί υπό τη νομοθεσία αυτή.

12 Εντούτοις, το άρθρο 67, παράγραφος 3, προβλέπει ότι η υποχρέωση αυτή επιβάλλεται μόνο στο κράτος μέλος υπό τη νομοθεσία του οποίου ο ενδιαφερόμενος έχει συμπληρώσει τελευταία περιόδους ασφαλίσεως κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας δυνάμει της οποίας ζητούνται οι παροχές, εκτός από τις περιπτώσεις του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο α', δεύτερη περίπτωση, και στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση.

13 Με το άρθρο 71 του κανονισμού 1408/71 θεσπίστηκαν ειδικές διατάξεις υπέρ των ευρισκομένων σε ανεργία μισθωτών οι οποίοι, κατά την τελευταία τους απασχόληση, κατοικούσαν σε κράτος μέλος διαφορετικό από το κράτος στο οποίο εργάζονταν.

14 Όπως τονίζει η απόφαση της 22ας Σεπτεμβρίου 1988, 236/87, Bergemann (Συλλογή 1988, σ. 5125, σκέψη 18), σκοπός των διατάξεων αυτών, σύμφωνα με την ένατη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού 1408/71, της 14ης Ιουνίου 1971, είναι να χορηγούνται στον διακινούμενο εργαζόμενο οι παροχές λόγω ανεργίας υπό τις ευνοϊκότερες δυνατές συνθήκες για την εξεύρεση νέας εργασίας.

15 Το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1408/71 ορίζει τα εξής:

« Ο εργαζόμενος, πλην του μεθοριακού εργαζομένου, ο οποίος ευρίσκεται σε πλήρη ανεργία και ο οποίος τίθεται στη διάθεση των υπηρεσιών απασχολήσεως στο έδαφος του κράτους μέλους όπου κατοικεί, ή επιστρέφει στο έδαφος αυτό, λαμβάνει παροχές σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους αυτού σαν να είχε ασκήσει εκεί την τελευταία του απασχόληση· οι παροχές αυτές καταβάλλονται από τον φορέα του τόπου κατοικίας και εις βάρος του (...) »

16 Όπως έχει ήδη διευκρινίει το Δικαστήριο με την απόφαση της 12ης Ιουνίου 1986, 1/85, Miethe (Συλλογή 1986, σ. 1837), δυνάμει της διατάξεως αυτής, οι εργαζόμενοι που βρίσκονται σε πλήρη ανεργία έχουν δικαίωμα επιλογής μεταξύ των παροχών του κράτους απασχολήσεως και των παροχών του κράτους του τόπου της κατοικίας. Αυτό το δικαίωμα επιλογής το ασκούν τιθέμενοι στη διάθεση είτε των υπηρεσιών απασχολήσεως του κράτους της τελευταίας απασχολήσεως (άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', πρώτη περίπτωση) είτε των υπηρεσιών απασχολήσεως του κράτους του τόπου της κατοικίας (άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση).

17 Η Γαλλική Κυβέρνηση αμφισβητεί την ορθότητα της ερμηνείας του Bundessozialgericht, κατά την οποία η Knoch πληροί τις προϋποθέσεις του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, καθόσον ιδίως το αιτούν δικαστήριο θεωρεί ότι η Knoch εξακολούθησε να έχει την κατοικία της στη Γερμανία ενόσω διέμενε στη Μεγάλη Βρετανία. Κατά τη Γαλλική Κυβέρνηση, στην υπόθεση της κυρίας δίκης καθίστανται εμφανή ορισμένα στοιχεία από τα οποία πρέπει να συναχθεί ότι η Knoch δεν είχε τη συνήθη κατοικία της στην Γερμανία. Κατ' αρχάς διέμεινε μόνο τέσσερις μήνες στη Γερμανία και το κέντρο των συμφερόντων της δεν βρισκόταν αποκλειστικά στο κράτος μέλος αυτό, εφόσον αναζήτησε εργασία στη Μεγάλη Βρετανία. Εν συνεχεία, η ερμηνεία κατά την οποία, εν προκειμένω, η Γερμανία είναι το κράτος του τόπου της κατοικίας κατά την έννοια του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, δεν συμβιβάζεται προς το κοινοτικό δίκαιο που ισχύει στον τομέα της φορολογίας, ιδίως δε προς το άρθρο 7 της οδηγίας 83/182/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 28ης Μαρτίου 1983, για τις φορολογικές ατέλειες που εφαρμόζονται στο εσωτερικό της Κοινότητας στις προσωρινές εισαγωγές ορισμένων μεταφορικών μέσων (ΕΕ L 105, σ. 59).

18 Συναφώς, πρέπει να υπομνηστεί, καταρχάς, ότι καίτοι το Δικαστήριο δεν έχει αρμοδιότητα, στο πλαίσιο του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, να εφαρμόζει τις διατάξεις του κοινοτικού δικαίου σε συγκεκριμένες περιπτώσεις, μπορεί ωστόσο να παρέχει στο εθνικό δικαστήριο τα αναγκαία κριτήρια ερμηνείας που να καθιστούν δυνατή την εκ μέρους του δικαστηρίου αυτού επίλυση της διαφοράς.

19 Υπενθυμίζεται ότι το Δικαστήριο έχει ήδη θέσει τα γενικά κριτήρια εφαρμογής των διατάξεων του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, με την απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1977, 76/76, Di Paolo (Slg. 1977, σ. 315).

20 Η απόφαση αυτή δέχεται, πρώτον, ότι οι διατάξεις αυτές πρέπει να ερμηνευθούν στενά, διότι θεσπίζουν εξαίρεση από τον γενικό κανόνα του άρθρου 67, παράγραφος 3, του κανονισμού 1408/71, κατά τον οποίο ο άνεργος μπορεί να ζητήσει παροχές ανεργίας μόνο αν έχει συμπληρώσει τελευταία περιόδους ασφαλίσεως ή απασχολήσεως κατά τις διατάξεις της νομοθεσίας δυνάμει της οποίας ζητούνται οι παροχές.

21 Δεύτερον, το Δικαστήριο έκρινε, με την ίδια απόφαση, ότι η έννοια του « κράτους μέλους όπου κατοικεί » πρέπει να περιορίζεται στο κράτος όπου ο εργαζόμενος, καίτοι εργάζεται σε άλλο κράτος μέλος, εξακολουθεί να κατοικεί συνήθως και όπου βρίσκεται επίσης το σύνηθες κέντρο των συμφερόντων του.

22 Το Δικαστήριο επισήμανε ωστόσο, αφενός, ότι άπαξ και ένας εργαζόμενος έχει σταθερή απασχόληση σε ένα κράτος μέλος υπάρχει τεκμήριο ότι κατοικεί στο κράτος αυτό και, αφετέρου, ότι πρέπει να εξεταστεί όχι μόνο η οικογενειακή κατάσταση του εργαζομένου αλλά και οι λόγοι που τον οδήγησαν να μετακινηθεί και η φύση της εργασίας. Το Δικαστήριο αναγνώρισε, τέλος, ότι η προσθήκη των λέξεων « ή επιστρέφει στο έδαφος αυτό » υπονοεί απλώς ότι η έννοια της κατοικίας, όπως ορίστηκε ανωτέρω, δεν αποκλείει κατ' ανάγκη ασυνήθη διαμονή σε άλλο κράτος μέλος.

23 Από τα ανωτέρω το Δικαστήριο συνήγαγε ότι, για να εφαρμοστεί το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, πρέπει να εξεταστεί η διάρκεια και το συνεχές της κατοικίας πρίν από τη μετακίνηση του ενδιαφερομένου, η διάρκεια και ο σκοπός της απουσίας του, ο χαρακτήρας της απασχολήσεως στο άλλο κράτος μέλος, καθώς και η πρόθεση του ενδιαφερομένου, όπως συνάγεται από όλες τις περιστάσεις.

24 Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να εφαρμόσει τα κριτήρια αυτά στη συγκεκριμένη περίπτωση η οποία αποτέλεσε την αιτία της διαφοράς της κύριας δίκης. Στο πλαίσιο της αποστολής που του ανατέθηκε με το άρθρο 177 της Συνθήκης, στο Δικαστήριο εναπόκειται να υποδείξει στο εθνικό δικαστήριο τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες τα πραγματικά περιστατικά που μνημονεύονται στο προδικαστικό ερώτημα μπορούν να ληφθούν υπόψη για την εφαρμογή των ανωτέρω προσδιορισθέντων κριτηρίων.

25 Συναφώς, το γεγονός ότι η ενδιαφερομένη εργάστηκε επί δύο ακαδημαϊκά έτη ως λέκτορας με σχέση εξηρτημένης εργασίας σε άλλο κράτος μέλος στο πλαίσιο πανεπιστημιακών ανταλλαγών, ότι στο τέλος της περιόδου αυτής βρέθηκε χωρίς απασχόληση και ότι οι προσπάθειές της να βρει εργασία στο κράτος μέλος αυτό απέβησαν μάταιες δεν καθιστά δυνατό να υποστηριχθεί ότι είχε σταθερή απασχόληση στο εν λόγω κράτος.

26 Όσον αφορά, εν συνεχεία, το γεγονός ότι ο εργαζόμενος απασχολήθηκε επί 21 μήνες στο έδαφος άλλου κράτους μέλους, σημειώνεται, όπως έχει ήδη τονίσει το Δικαστήριο με την προαναφερθείσα απόφαση της 17ης Φεβρουαρίου 1977, Di Paolo, ότι το κριτήριο της διάρκειας της απουσίας δεν έχει οριστεί σαφώς και ότι δεν είναι αποκλειστικό.

27 Πράγματι, καμιά διάταξη του κανονισμού 1408/71 δεν ορίζει μέγιστη διάρκεια πέραν της οποίας να αποκλείεται κατ' ανάγκην η εφαρμογή του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση. Αντίθετη ερμηνεία προσκρούει στον επιδιωκόμενο από τις διατάξεις αυτές σκοπό, ο οποίος έγκειται στο να εξασφαλίσει στον εργαζόμενο τις καλύτερες συνθήκες επανεντάξεως.

28 Όσον αφορά, τέλος, το γεγονός ότι ο εργαζόμενος έλαβε παροχές ανεργίας και αναζήτησε εργασία σε άλλο κράτος μέλος, τούτο δεν συνιστά καθοριστικό στοιχείο για να θεωρηθεί ότι ο τόπος κατοικίας, κατά την έννοια του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, βρίσκεται στο κράτος αυτό. Τα στοιχεία αυτά αποτελούν επιπλέον ένδειξη ότι ο εργαζόμενος θα είχε ενδεχομένως μεταφέρει την κατοικία του στο κράτος αυτό, αν είχε βρει εκεί εργασία.

29 Ως προς το αντλούμενο από την έννοια της συνήθους κατοικίας του άρθρου 7 της προαναφερθείσας οδηγίας 83/182 επιχείρημα, αρκεί να παρατηρηθεί ότι στην περίπτωση αυτή πρόκειται για ειδικό ορισμό στον τομέα της φορολογίας, για την ερμηνεία του οποίου πρέπει να ληφθούν υπόψη ο σκοπός και η οικονομία της οικείας κοινοτικής ρυθμίσεως.

Επί του πρώτου ερωτήματος

30 Από τη Διάταξη περί παραπομπής προκύπτει ότι, με το πρώτο ερώτημα, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν ο μισθωτός ο οποίος ευρίσκεται σε πλήρη ανεργία διατηρεί, δυνάμει του κανονισμού 1408/71, το δικαίωμα επί των παροχών ανεργίας στο κράτος μέλος στο οποίο κατοικεί ή στο οποίο επιστρέφει, εφόσον έλαβε προηγουμένως από τον φορέα του αρμοδίου κράτους μέλους παροχές ανεργίας.

31 Κατά το αιτούν δικαστήριο, τη Γερμανική Κυβέρνηση και την Επιτροπή, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση. Η Γαλλική Κυβέρνηση φρονεί αντιθέτως ότι το άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71 δεν καθιστά δυνατή τη λήψη διαδοχικών παροχών. Επικαλείται συναφώς τον κανόνα της μιας και μόνης εφαρμοστέας νομοθεσίας, τον οποίο θέτει το άρθρο 13, παράγραφος 1, και τον γενικό κανόνα της απαγορεύσεως της σωρεύσεως του άρθρου 12 του κανονισμού 1408/71.

32 Όπως τόνισε η απόφαση της 29ης Ιουνίου 1988, 58/87, Rebmann (Συλλογή 1988, σ. 3467), το άρθρο 71 προβλέπει εξαίρεση από τον γενικό κανόνα υπαγωγής του άρθρου 13 του κανονισμού 1408/71, κατά τον οποίο ο μισθωτός υπάγεται στη νομοθεσία του κράτους στο εδαφος του οποίου εργάζεται ως μισθωτός.

33 Όπως παρατήρησε το Δικαστήριο στη σκέψη 14 ανωτέρω, ο σκοπός του αρθρου 71 είναι να εξασφαλίσει στον διακινούμενο εργαζόμενο το ευεργέτημα των παροχών ανεργίας υπό τις πλέον ευνοϊκές συνθήκες για την εξεύρεση νέας εργασίας. Η επίτευξη του σκοπού αυτού δεν θα ήταν δυνατή εάν ο ενδιαφερόμενος, επειδή επέλεξε αρχικώς τις παροχές του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί για τελευταία φορά, έπρεπε να στερηθεί του δικαιώματος επί των παροχών του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως του κράτους μέλους της κατοικίας του.

34 Επιπλέον, από το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, κατά το οποίο το δικαίωμα των παροχών αναστέλλεται για την περίοδο κατά την οποία ο άνεργος δύναται, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 69, να διεκδικήσει παροχές κατά τη νομοθεσία στην οποία είχε υπαχθεί για τελευταία φορά, προκύπτει ότι δεν αποκλείεται να μπορεί ο άνεργος να διεκδικήσει κατ' αρχάς τις παροχές του κράτους της τελευταίας απασχολήσεώς του και εν συνεχεία τις παροχές του κράτους κατοικίας του.

35 Κατά συνέπεια, στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο μισθωτός, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη ανεργία και κατοικούσε — χωρίς να είναι μεθοριακός εργαζόμενος — κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του, στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από το αρμόδιο κράτος μέλος, δεν χάνει το δικαίωμα επί των παροχών ανεργίας που προβλέπει το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού 1408/71 κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή στο οποίο επιστρέφει, επειδή έλαβε προηγουμένως από τον φορέα του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί για τελευταία φορά ασφαλιστικές παροχές ανεργίας.

Επί του δευτέρου ερωτήματος

36 Με το πρώτο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος ερωτάται αν το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71 εφαρμόζεται στο πλαίσιο του αρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, καθώς και στο πλαίσιο του άρθρου 67 του ιδίου κανονισμού.

37 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, προβλέπει απαγόρευση της σωρεύσεως. Κατά το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 2, η απαγόρευση αυτή δεν ισχύει επί παροχών αναπηρίας, γήρατος, θανάτου και επαγγελματικής ασθενείας. Επομένως, το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, εφαρμόζεται στο πλαίσιο του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, καθώς και στο πλαίσιο του άρθρου 67 του κανονισμού 1408/71.

38 Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η απαγόρευση σωρεύσεως παροχών που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71 εφαρμόζεται στο πλαίσιο του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, καθώς και στο πλαίσιο του άρθρου 67 του κανονισμού 1408/71.

39 Με το δεύτερο σκέλος του δευτέρου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να πληροφορηθεί τα κριτήρια βάσει των οποίων καθίσταται δυνατό το συμπέρασμα ότι οι παροχές ανεργίας είναι « παροχές της ιδίας φύσεως » κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1.

40 Κατά παγία νομολογία του Δικαστηρίου, οι παροχές κοινωνικής ασφαλίσεως, ανεξάρτητα από τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών, πρέπει να θεωρούνται ότι είναι της ιδίας φύσεως όταν το αντικείμενο και ο σκοπός τους καθώς και η βάση υπολογισμού και οι προϋποθέσεις χορηγήσεώς τους είναι πανομοιότυπες. Αντίθετα, δεν πρέπει να θεωρούνται ως συστατικά στοιχεία για την κατάταξη των παροχών χαρακτηριστικά που είναι μόνο τυπικά.

41 Από τη δικογραφία προκύπτει ότι το αιτούν δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις όσον αφορά την πανομοιότυπη βάση υπολογισμού και τις πανομοιότυπες προϋποθέσεις χορηγήσεως, όταν μεταξύ δύο παροχών υφίστανται διαφορές σχετικά με τη διάρκειά τους και το ύψος τους καθως και τη διάρκεια του χρόνου αναμονής που απαιτείται για την κτήση του δικαιώματος επί των παροχών αυτών.

42 Παρατηρείται συναφώς ότι, λαμβανομένου υπόψη του μεγάλου αριθμού των διαφορών που υφίστανται μεταξύ των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως, ο όρος της πλήρους ομοιότητας των βάσεων υπολογισμού και των προϋποθέσεων χορηγήσεως θα είχε ως συνέπεια τον σημαντικό περιορισμό της εφαρμογής της απαγορεύσεως της σωρεύσεως του άρθρου 12. Το αποτέλεσμα αυτό θα αντέβαινε προς τον σκοπό της εν λόγω απαγορεύσεως, ήτοι την αποφυγή των αδικαιολογήτων σωρεύσεων κοινωνικών παροχών.

43 Όπως προκύπτει από την απόφαση της 5ης Ιουλίου 1983, 171/82, Valentini (Συλλογή 1983, σ. 2157), το γεγονός ότι η βάση υπολογισμού και οι προϋποθέσεις χορηγήσεως παροχών ανεργίας δεν είναι πανομοιότυπες δεν εμποδίζει την εφαρμογή του άρθρου 12, πάραγραφος 1, καθόσον οι διαφορές αυτές συνδέονται με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των διαφόρων εθνικών νομοθεσιών. Επομένως, η εξέταση των συγκεκριμένων χαρακτηριστικών πρέπει να πραγματοποιηθεί εντός του γενικού πλαισίου του συστήματος κοινωνικής ασφαλίσεως που ισχύει σε ένα κράτος μέλος.

44 Ως εκ τούτου, οι παροχές ανεργίας πρέπει να θεωρούνται ότι είναι παροχές της ιδίας φύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71, όταν σκοπός του είναι να υποκαταστήσουν τον απολεσθέντα λόγω της ανεργίας μισθό,προς κάλυψη των αναγκών συντηρήσεως ενός προσώπου, οι δε διαφορές που υφίστανται μεταξύ των παροχών αυτών, ιδίως όσες αφορούν τη βάση υπολογισμού και τις προϋποθέσεις χορηγήσεως, απορρέουν από διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων.

45 Κατά συνέπεια, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι παροχές ανεργίας συνιστούν παροχές της ιδίας φύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71, όταν σκοπός τους είναι να υποκαταστήσουν τον απολεσθέντα λόγω της ανεργίας μισθό,προς κάλυψη των αναγκών συντηρήσεως ενός προσώπου, οι δε διαφορές που υφίστανται μεταξύ των παροχών αυτών, ιδίως όσες αφορούν τη βάση υπολογισμού και τις προϋποθέσεις χορηγήσεως, απορρέουν από διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων.

46 Τέλος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά πώς ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, κατά τη νομοθεσία του οποίου η κτήση και η διάρκεια του δικαιώματος παροχών ανεργίας

εξαρτώνται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως, οφείλει, στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, και στο άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71, να εφαρμόζει τον κανόνα της απαγορεύσεως της σωρεύσεως του άρθρου 12, παράγραφος 1, του ιδίου κανονισμού.

47 Συναφώς, το αιτούν δικαστήριο έλαβε υπόψη δύο δυνατότητες. Είτε ο αρμόδιος φορέας δεν λαμβάνει υπόψη για τη κτήση και τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπλήρωσε ο μισθωτός υπό τη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, καθόσον οι περίοδοι αυτές είχαν ήδη ως αποτέλεσμα την καταβολή παροχής της ιδίας φύσεως σε άλλο κράτος μέλος, είτε ο αρμόδιος φορέας λαμβάνει υπόψη, για τον υπολογισμό του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας, τις ασφαλιστικές περιόδους που συμπληρώθηκαν υπό τη νομοθεσία στην οποία είχε υπαχθεί για τελευταία φορά ο άνεργος. Στην τελευταία αυτή περίπτωση, πρέπει ωστόοο να αφαιρέσει από τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας τις ημέρες για τις οποίες καταβλήθηκαν παροχές υπό τη νομοθεσία στην οποία υπήχθη για τελευταία φορά ο ενδιαφερόμενος.

48 Αρκεί να παρατηρηθεί ότι η δεύτερη αυτή μέθοδος υπολογισμού έχει ως συνέπεια ότι ο άνεργος ουδόλως οφείλει ή οφείλει να συμπληρώσει λιγότερο χρόνο αναμονής για την κτήση του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας στο κράτος μέλος της κατοικίας του, πράγμα το οποίο, σύμφωνα με τον σκοπό του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', διευκολύνει την εξεύρεση εργασίας κατά την επιστροφή του.

49 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, κατά τη νομοθεσία του οποίου η κτήση και η διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας εξαρτώνται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως, υποχρεούται, στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, και στο άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του εν λόγω κανονισμού, να λαμβάνει υπόψη, για τον υπολογισμό του δικαιώματος επί παροχών ανεργίας, τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν κατά τη νομοθεσία στην οποία υπήχθη για τελευταία φορά ο άνεργος. Υποχρεούται ωστόσο να αφαιρεί από τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας τις ημέρες για τις οποίες ο άνεργος έλαβε παροχές βάσει της εν λόγω νομοθεσίας.

Επί του τρίτου ερωτήματος

50 Με το πρώτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η βεβαίωση που προβλέπεται στο άρθρο 84, παράγραφος 2, του κανονισμού 574/72 είναι δεσμευτική για τον αρμόδιο φορέα άλλου κράτους μέλους και για τα δικαστήριά του.

51 Υπενθυμίζεται, συναφώς, ότι πρέπει να υπομνησθεί ότι η βεβαίωση αυτή είναι έγγραφο το οποίο έχει συνταχθεί από τη Διοικητική Επιτροπή για την Κοινωνική Ασφάλιση των Δικαινουμένων Εργαζομένων των άρθρων 80 και 81 του κανονισμού 1408/71.

52 Όπως τονίζει η απόφαση της 14ης Μαΐου 1981, 98/80, Romano (Συλλογή 1981, σ. 1241), ένα όργανο, όπως η Διοικητική Επιτροπή, δεν μπορεί να εξουσιοδοτηθεί από το Συμβούλιο να εκδώσει πράξεις κανονιστικού χαρακτήρα. Μία απόφαση της Διοικητικής Επιτροπής, μολονότι μπορεί να βοηθήσει τους φορείς κοινωνικής ασφαλίσεως που είναι επιφορτισμένοι με την εφαρμογή του κοινοτικού δικαίου σ' αυτόν τον τομέα, δεν μπορεί να τους υποχρεώσει να ακολουθήσουν ορισμένες μεθόδους ή να υιοθετήσουν ορισμένη ερμηνεία, όταν προβαίνουν στην εφαρμογή των κοινοτικών κανόνων.

53 Κατά συνέπεια, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ο ενδιαφερόμενος ή το εθνικό δικαστήριο, στο πλαίσιο ένδικης διαδικασίας, διατηρούν πλήρη ελευθερία να εξετάσουν το περιεχόμενο της βεβαιώσεως αυτής.

54 Πρέπει επομένως να δοθεί η απάντηση ότι η βεβαίωση που χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 84, παράγραφος 2, του κανονισμού 574/72 δεν συνιστά αναμφισβήτητη απόδειξη έναντι του αρμοδίου στον τομέα της ανεργίας φορέα άλλου κράτους μέλους, ούτε έναντι των δικαστηρίων του.

55 Με το δεύτερο και τρίτο σκέλος του τρίτου ερωτήματος, το εθνικό δικαστήριο ζητεί διευκρινίσεις ως προς τις συνέπειες του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71.

56 Κατά τη διάταξη αυτή, το δικαίωμα επί των παροχών σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους της κατοικίας αναστέλλεται για την περίοδο κατά την οποία ο άνεργος μπορεί, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 69, να διεκδικήσει παροχές κατά τη νομοθεσία στην οποία είχε υπαχθεί για τελευταία φορά.

57 Κατ' αρχάς, το αιτούν δικαστήριο ερωτά αν η αναστολή λαμβάνει χώρα μόνον όταν συντρέχουν όλες οι προϋποθέσεις που θέτει το άρθρο 69 ή αν αρκεί το ότι ο μισθωτός μπορούσε να πληροί τις προϋποθέσεις αυτές έστω και αν δεν μερίμνησε προς τούτο.

58 Όπως τονίζει η απόφαση της 10ης Ιουλίου 1975, 27/75, Bonaffini (Rec. 1975, σ. 971), το άρθρο 69 έχει ως μοναδικό σκοπό να εξασφαλίσει στον διακινούμενο εργαζόμενο την περιορισμένη και υπό προϋποθέσεις διατήρηση των παροχών ανεργίας του αρμοδίου κράτους, ακόμη και αν μεταβεί σε άλλο κράτος μέλος και, επομένως, αυτό το άλλο κράτος μέλος δεν μπορεί να επικαλεστεί απλώς και μόνον τη μη πλήρωση των προϋποθέσεων που θέτει το άρθρο αυτό για να αρνηθεί στον εργαζόμενο τις παροχές τις οποίες μπορεί να διεκδικήσει δυνάμει της εθνικής νομοθεσίας του κράτους αυτού.

59 Επομένως, η χορήγηση των παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο άνεργος ή στο οποίο επιστρέφει δεν μπορεί να ανασταλεί, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71, παρά μόνο καθόσον συντρέχουν πράγματι οι προϋποθέσεις που θέτει το προαναφερθέν άρθρο 69, ο δε ενδιαφερόμενος λαμβάνει, εκ του λόγου τούτου, παροχές στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπήχθη για τελευταία φορά.

60 Τέλος, το εθνικό δικαστήριο ερωτά αν η αναστολή αυτή σημαίνει μόνον ότι ο άνεργος δεν λαμβάνει κατά το διάστημα αυτό τις παροχές του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου κατοικεί, ότι μπορεί όμως στη συνέχεια να διεκδικήσει το σύνολο των παροχών που καταβάλλει ο αρμόδιος φορέας του κράτους αυτού, ή αν η διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας μειώνεται, επιπλέον, κατά τις μέρες της αναστολής.

61 Συναφώς, αρκεί να αναφερθεί η παρατήρηση του Δικαστηρίου, στη σκέψη 48 ανωτέρω, όσον αφορά την εφαρμογή του άρθρου 12 του κανονισμού 1408/71 στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στα άρθρα 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση και 67 του ιδίου κανονισμού.

62 Επομένως, πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι σε περίπτωση αναστολής, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71, της χορηγήσεως παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο άνεργος, ο αρμόδιος φορέας του εν λόγω κράτους μέλους πρέπει να εκπέσει από τις παροχές που καταβάλλει τις παροχές τις οποίες πράγματι έλαβε ο άνεργος στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπήχθη για τελευταία φορά. Η περίοδος κατά την οποία ο άνεργος έλαβε πράγματι παροχές ανεργίας κατά τη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους πρέπει να αφαιρείται από τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών που καταβάλλονται κατά τη νομοθεσία του κράτους της κατοικίας.

Επί των δικαστικών εξόδων

63 Τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν η Γερμανική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, που κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο, δεν αποδίδονται. Δεδομένου ότι η διαδικασία έχει, ως προς τους διαδίκους της κυρίας δίκης, τον χαρακτήρα παρεμπίπτοντος που ανέκυψε ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου, σ' αυτό εναπόκειται να αποφανθεί επί των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (τέταρτο τμήμα),

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Bundessozialgericht, με Διάταξη της 21ης Φεβρουαρίου 1991, αποφαίνεται:

1) Ο μισθωτός, ο οποίος βρίσκεται σε πλήρη ανεργία και κατοικούσε — χωρίς να είναι μεθοριακός εργαζόμενος — κατά τη διάρκεια της τελευταίας απασχολήσεώς του, στο έδαφος κράτους μέλους διαφορετικού από το αρμόδιο κράτος μέλος, δεν χάνει το δικαίωμα επί των παροχών ανεργίας που προβλέπει το άρθρο 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητος κατά τη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί ή στο οποίο επιστρέφει, επειδή έλαβε προηγουμένως από τον φορέα του κράτους μέλους στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί για τελευταία φορά ασφαλιστικές παροχές ανεργίας.

2) Η απαγόρευση σωρεύσεως παροχών που προβλέπει το άρθρο 12, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 εφαρμόζεται στο πλαίσιο του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, καθώς και στο πλαίσιο του άρθρου 67 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71.

3) Οι παροχές ανεργίας συνιστούν παροχές της ιδίας φύσεως, κατά την έννοια του άρθρου 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του κανονισμού 1408/71, όταν σκοπός τους είναι να υποκαταστήσουν τον απολεσθέντα λόγω της ανεργίας μισθό,προς κάλυψη των αναγκών συντηρήσεως ενός προσώπου, οι δε διαφορές που υφίστανται μεταξύ των παροχών αυτών, ιδίως όσες αφορούν τη βάση υπολογισμού και τις προϋποθέσεις χορηγήσεως, απορρέουν από διαρθρωτικές διαφορές μεταξύ των εθνικών συστημάτων.

4) Ο αρμόδιος φορέας κράτους μέλους, κατά τη νομοθεσία του οποίου η κτήση και η διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας εξαρτώνται από τη συμπλήρωση περιόδων ασφαλίσεως, υποχρεούται, στις περιπτώσεις που εμπίπτουν στο άρθρο

71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, και στο άρθρο 67 του κανονισμού 1408/71, σύμφωνα με το άρθρο 12, παράγραφος 1, εδάφιο 1, του εν λόγω κανονισμού, να λαμβάνει υπόψη, για τον υπολογισμό του δικαιώματος επί παροχών ανεργίας, τις περιόδους ασφαλίσεως που συμπληρώθηκαν κατά τη νομοθεσία στην οποία υπήχθη για τελευταία φορά ο άνεργος. Υποχρεούται ωστόσο να αφαιρεί από τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών ανεργίας τις ημέρες για τις οποίες ο άνεργος έλαβε παροχές βάσει της εν λόγω νομοθεσίας.

5) Η βεβαίωση που χορηγείται σύμφωνα με το άρθρο 84, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 574/72 δεν συνιστά αναμφισβήτητη απόδειξη έναντι του αρμοδίου στον τομέα της ανεργίας φορέα άλλου κράτους μέλους, ούτε έναντι των δικαστηρίων του.

6) Η χορήγηση των παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο άνεργος ή στο οποίο επιστρέφει δεν μπορεί να ανασταλεί, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71, παρά μόνο καθόσον συντρέχουν πράγματι οι προϋποθέσεις που θέτει το προαναφερθέν άρθρο 69, ο δε ενδιαφερόμενος λαμβάνει, εκ του λόγου τούτου, παροχές στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπήχθη για τελευταία φορά.

7) Σε περίπτωση αναστολής, δυνάμει του άρθρου 71, παράγραφος 1, στοιχείο β', δεύτερη περίπτωση, εδάφιο 3, του κανονισμού 1408/71, της χορηγήσεως παροχών κατά τη νομοθεσία του κράτους στο έδαφος του οποίου κατοικεί ο άνεργος, ο αρμόδιος φορέας του εν λόγω κράτους μέλους πρέπει να εκπέσει από τις παροχές που καταβάλλει τις παροχές τις οποίες πράγματι έλαβε ο άνεργος στο κράτος μέλος στη νομοθεσία του οποίου υπήχθη για τελευταία φορά. Η περίοδος κατά την οποία ο άνεργος έλαβε πράγματι παροχές ανεργίας κατά τη νομοθεσία του τελευταίου αυτού κράτους πρέπει να αφαιρείται από τη διάρκεια του δικαιώματος επί των παροχών που καταβάλλονται κατά τη νομοθεσία του κράτους της κατοικίας.

Kapteyn Díez de Velasco Murray

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 8 Ιουλίου 1992.

Ο Γραμματέας

J.-G. Giraud

Ο Πρόεδρος του τετάρτου τμήματος

P. J. G. Kapteyn